

di omnes, siquidem non habuisset voluntatem salvandi eos quos non elegit, quod est contra Scripturas. Nec sufficit respondere, pro eo signo, in quod aliquos elegit, alios non exclusive positi, sed merè negativè circa illos se habuisse; nam haec negativa reprobatio est inutilis, creature perniciosa, & non tendit pèr se, nisi ad eum existim. Nec etiam suffragatur, quòd velit omnium salutem voluntate illa generali, quam habet respectu omnium in omnino primo signo; hanc enim non esse veram; & sacerdos ostendit negativa reprobatio sequens in secundo signo reprobatio aliquorum ante eorum prævisa demerita; Nec tandem juvat dicere, alii adhuc remanere locum salutis, si velint, quia ex vi illius voluntatis generalis omnibus preparat, & praefere cooperari nolunt. Dices, cur dat Petro auxilium eo preparare, qui non, illum confundit, & effectum fortis, ratione fortiter rationem congrui, & efficaciam auxiliis; Ju- deo vero eo tempore, quo novit, non confundit, cum etiam Iuda dare potuerit idem auxilium eo tempore, quo confundit. Respondeo, haec est infirmitas Dei iudicatio, ut ait Aug. n. 102. citatus de predest. Sanc. cap. 8. post principium, & c. 9. ab initio, & lib. de bono perseverantie cap. 8. circa principium, & de spiritu, & littera cap. 24. & epist. 10. ad Sextum, & ali frequentier, iuxta Apost. sententiam ad Rom. 11. *ad dititum divitiam sapientie, & scientie Dei, quam incomprehensibilis sunt iudicia eius, &c. & si aliquis dolent, quod non sit ita votatus eo scilicet tempore, quo Deus novit, si pum confusorum per scientiam conditionata, sive hec ponatur præcedere, sive subsequi decreta conditionata, venit profecto monendum, ac reprehendens alias verbis Pauli ad Rom. 9. que ad idem propositum utitur Aug. *a bono tu quis es, qui respondeo Deo?* & cito huic sic dolenti responder Christifus in persona operarij murmurantium in parabolâ de vinea Mat. 20. amice non facio tibi iuriarum, tolle quod tuum est. & tuade, volo. & ceterum dicum est num. 163. unde fat est Deo, ne nullus habeat iustam dolendi occasione, quod omnibus dederit auxilia sufficiens, sicut ad salutem, & quod in eorum sit manu tempore quoque responderet.*

Tertium absurdum, quod infert Amicus ex nostra sententia, est, quod sic electi saccordiam gignit, & desperant occasionem prebet reprobationi in nostra sententia prædestinationis, merita tenet illud popularum argumentum, si sum prædestinus infallibiliter salvabor, quacunq; incurratur, & negligenter ex parte mea supponit; si vero non sum prædestinus, infallibiliter damnabor, quacunq; ex parte mea diligentia supponit, at in alia sententia argumentum vim non habet, quia cum prædestinatus, & reprobatio juxta eam facta sint in eternitate dependenter a nobis futuris operibus ab eterno previsi, si sum prædestinus, ideo sum, quia in scientia Dei præcessit mea merita cum auxilio gratus in tempore facta, que causa fuere, ut Deus ab eterno mihi gloriam prædestinaverit, & ideo ab operibus bonis cessare non debet; quod si non sum prædestinus, Deo conqueri non possum, quia me reprobavit ex prævisis demeritis, que liberè in tempore eram operatus; unde licet electi, vel exclusio à regno exterritate præcedat, causaliter tamen subsequitur mea merita, vel demerita in tempore futura.

Respondeo, jam ostensum est artic. 1. nu. 58. hoc argumentum aquo bene militare contrâ prædestinationem ad gratiam efficacem, quare cum ex ea dicunt Adversarii, ipsam prædestinationem ad gloriam exordium sumere in easdem relabunt angustias, quod enim ego merita sum prævisus habitus in primo signo, ex quibus me ad gloriam prædestinat in secundo signo, provenit ex efficaciat, & congruat, ad quam sum prædestinus ex merito Dei beneplacito, ad quam cuicunque prædestinatus non sit, conetur in alio signo non prædestinatus, sed non cooperari permittitur, atque ita reprobatur; ecce pariter saccordiam in electis, de operatione in reprobatis, nec magis quod hoc facit electio efficaciam ad gloriam, quam electio ad gratiam efficacem. At hanc instantem Heriz apud Atriagam cit. præcludere tentat, significans dispartitatem inter electionem efficaciam ad gloriam, & electionem ad gratiam efficacem; nam Deum à se de teviisse date uni auxilium efficacem, alteri vero sufficiens, non efficacem, ut ideo homines debeat aut desperare, aut dormire; ex diligencia enim unus debet fieri auxiliu illud efficacem, alterius vero negligenter reddet illud inefficacem, seu per sufficiens, unde possimus dicere otiosum, quid dormis? labora diligenter, aliquin non erit efficaciam auxilium hoc, desperans vero, effo bono animo, si vis, in manu tua est, ut laboris, redendo efficaciam auxilium, at posita electione antecedentem omnia hec, nec eam electionem ponere est in potestate reprobatis, neam impedit est in potestate prædestinatus, ad quid ergo debeat conari? ergo non desumitur bene in familiis ex electione ad gratiam efficacem ad electionem efficacem glorie ante prævisa merita. Hec tamen dispartitas supponit doctrinam de auxiliis, quam veram non censeo ex dictis n. 112. nempè auxilia præventionia non esse inaequalia ex parte Dei, sed tantum

213. Dices, id est infideli illorum saluti, quibus non datur auxilium efficacem perverrandi usq; in finem. Negatur, nam eo ipso, quod dat illis auxilia sufficiens ad perverandum, serio animo vult illis salutem, dando omnia necessaria ad operandum, ita ut in manu ipsius hominis sit reddere eam vocationem congruam, si cooperari voluerit; sed replicabis quid prodest potestia ad salutem, si eo tempore datur, in quo est ab actu separata, fatus est ea carere, quia per hoc excusatur homo à culpa. Respondeo, sic etiam inferre posse, satius est, cum homo

peccat, caret potentia ad non in peccandum, quia sic à peccato excusatetur; sicut ergo Deus dedit homini potentiam ad non peccandum, ut posset vitare malum, illud quoniam evitando, sibi imputatur, quod non vitat, non autem Deo, ita in proposto dedit auxilium sufficiens ad faciendum bonum, quod si non facit, esque male utatur, sibi imputaretur, & non Deo; tunc quod eo tempore detur auxilium, vel in alio, hoc utique penderet a Deo, at quod eo tempore sit separatum ab actu, & non fortior est effectum, à Deo non est, qui sicut dedit antecedenter, daret etiam consequenter, ut ait Scotus 2. d. 37. *ad solutionem solum,* sed a solo libero arbitrio, quod pro suis lectionibus cooperari noluit. Dices, cur dat Petro auxilium eo preparare, qui non, illum confundit, & effectum fortis, ratione fortiter rationem congrui, & efficaciam auxiliis; Ju- deo vero eo tempore, quo novit, non confundit, cum etiam Iuda dare potuerit idem auxilium eo tempore, quo confundit. Respondeo, haec est infirmitas Dei iudicatio, ut ait Aug. n. 102. citatus de predest. Sanc. cap. 8. post principium, & c. 9. ab initio, & lib. de bono perseverantie cap. 8. circa principium, & de spiritu, & littera cap. 24. & epist. 10. ad Sextum, & ali frequentier, iuxta Apost. sententiam ad Rom. 11. *ad dititum divitiam sapientie, & scientie Dei, quam incomprehensibilis sunt iudicia eius, &c. & si aliquis dolent, quod non sit ita votatus eo scilicet tempore, quo Deus novit, si pum confusorum per scientiam conditionata, sive hec ponatur præcedere, sive subsequi decreta conditionata, venit profecto monendum, ac reprehendens alias verbis Pauli ad Rom. 9. que ad idem propositum utitur Aug. *a bono tu quis es, qui respondeo Deo?* & cito huic sic dolenti responder Christifus in persona operarij murmurantium in parabolâ de vinea Mat. 20. amice non facio tibi iuriarum, tolle quod tuum est. & tuade, volo. & ceterum dicum est num. 163. unde fat est Deo, ne nullus habeat iustam dolendi occasione, quod omnibus dederit auxilia sufficiens, sicut ad salutem, & quod in eorum sit manu tempore quoque responderet.*

Sicut ergo, cum hoc sit argumentum contrâ electionem ad gratiam efficacem, Nō est in mea potestate, quod decrevit, sit mihi auxilium efficacem, quo Deus previdit, me auge in finem operatum, aut potius aliud, quo previdit me auctorum, & usus in finem non perseveravimus: ergo quicquid egero, ex vi decreti posterioris ordinis non evitabo finale peccatum, & si tandem dambaro, respondeo sollem negando consequentiam, nam dato, quod mihi decrevit non sit auxilium prioris ordinis, cum quo me perseveravimus prævidit, est tamen decretum auxilium posterioris ordinis, cum quo finale peccatum evitare possum, & damnationem evadere, & ideo non, sequitur, quod quantumcumque nitar, in pacem peribo, & dambaro. Ita si hoc idem argumentum sit contrâ electionem ad gloriam, hoc modo: Non est in mea potestate, quod sim electus ad vitam eternam, sed quod non sum negativè reprobatus, ergo quicquid egero, si non sum prædestinus, ex vi negative reprobationis dambaro; Neganda, est consequentia, quia ut supra dictum est num. 112. præelectio aliquorum, & negativa reprobatio aliorum nihil disponit circa sic reprobatos, & ideo vocatur reprobatio negativa, quia ad huc absolute loquendo remanet locus salutis ceteris non prædestinatis; & non obstante illa aliquorum præelectione, ceteris negative reprobatis adhuc decreta sunt media sufficiencia, & congrua ad salutem ex generali voluntate salvandi omnes, qua ratione diximus n. 211. electionem efficaciam ad gloriam non est simili necessarium ex parte prædestinatus, & ideo nunquam sequitur, quod quicquid egerit flante reprobatione negativa, que non est in eius potestate, dambari, immo ad huc dicere potest, volo conari, quia & sine electione efficacem salvabitur, igitur de causa non debet non electis talis eligendi modus ante merita desperandi occasione præbere; sicut neque electis saccordiam, quia quamvis talis electio sit gratuita ex parte objecti, non tam est gratuita ex parte operarij, scilicet gloria ex dictis n. 154. nam gratia utique eligitor homo ad gloriam, non tamen gratia acquirendam, sed per merita, quae si non bene operatus, sicut est, ad sam electionem non pertinet, que saltem virtualiter merita respicit; Accedit, quod si hoc argumentum bene perpendatur, non continet difficultatem dilectissimam ab ea, que fieri solet in hac materia, & à libertate desumitur, de qua paulò infra, nam si reprobato manet adhuc libertas, ut non dambaretur, & prædestinato, ut non salvetur, nec ille deservare potest de salute, cum point cam allequi, si velit, nec iste forte debet, & oscitare, quia potest illam amittere; quare hoc argumentum nec novam ingerit difficultatem, nec peculiarem, contrâ nostrâ sententiam; si enim nosc eligendi modus videatur nostra libertati obnoxius, eo quia electio ad gloriam, sit ante meritorum prævisionem, atq; ideo videtur suppositio antecedens; sic quis in opposita sententia prædestinatio ad gloriam incipit ab electione ad gratiam efficacem, que fit etiam ante meritorum prævisionem, quia ad talem gloriam nulla datur merita ex parte nostri, eadem reddit difficultas; Quod si dicatur, per scientiam medium Deum prævidere, quod si dabit auxilium tali tempore, confusum prætabo, atq; ideo decretem sic me vocandi mean non antevenerit libertatem; Attamen quia non est in potestate mea quod mihi det illud auxilium, eo tempore, quo novit, non confusum, iterum recurrit difficultas, quod prædestinatio faltem ad gratiam videatur suppositio antecedens, atq; ideo cum sit communis in omni sententia, ab omnibus est solvenda.

Quæst. II. An prædestination sit ex prævisis meritis. Art. IX. 299

ex parte nostri, quia existimat, gratiam efficacem, & inefficacem præveniente solum differre ex parte effectus, ita quod illa dicatur efficax ex hoc precise, quod ei consentit arbitrium nostrum, & alia iuris, quia non consentit, quia ratione gratia non diceretur efficax, nisi in actu secundo, sed in actu prima est omnino aequalis cum gratia sufficienti; hanc (inquam) doctrinam veram non censeo, quia efficacia gratia ex nostro arbitrio penderet magis, vel non minus, quam à Deo, & tamen Concilia, & Partes principaliiter eam Deo tribuant, & significant, gratiam est efficacem, quatenus preventum consenserunt, adeo quod hoc causatis sit vera, ideo arbitrium consentit, quia iuris efficacem est prævenire, non autem est contra, ideo gratia est efficacem, quia arbitrium ei consentit, quod ulterius proposito modo non licet. Tunc quia, ut mox docobam n. 212, si auxilia, ut à Deo provenient, sunt omnino aequalia, tunc prædestinatus à reprobatione non distinguetur per gratiam Dei, sed per proprium voluntatis consensem; quia Deus dicitur omnibus dare gratiam præveniente aequalem, qua omnes possunt consentire, quia doctrina Semipelagianismi nimis favore videtur. Teneat ergo partes de electione efficaci ad gloriam ante prævisa merita, & de electione ad gratiam efficacem perferandis usq; in fine, que pariter est gratuita, & ex nullis datum prævisa meritis.

215. Sicut ergo, cum hoc sit argumentum contrâ electionem ad gratiam efficacem, Nō est in mea potestate, quod decrevit, sit mihi auxilium efficacem, quo Deus previdit, me auge in finem operatum, aut potius aliud, quo previdit me auctorum, & usus in finem non perseveravimus: ergo quicquid egero, ex vi decreti posterioris ordinis non evitabo finale peccatum, & si tandem dambaro, respondeo sollem negando consequentiam, nam dato, quod mihi decrevit non sit auxilium prioris ordinis, cum quo me perseveravimus prævidit, est tamen decretum auxilium posterioris ordinis, cum quo finale peccatum evitare possum, & damnationem evadere, & ideo non, sequitur, quod quantumcumque nitar, in pacem peribo, & dambaro. Ita si hoc idem argumentum sit contrâ electionem ad gloriam, hoc modo: Non est in mea potestate, quod sim electus ad vitam eternam, sed quod non sum negativè reprobatus, ergo quicquid egero, si non sum prædestinus, ex vi negative reprobationis dambaro; Neganda, est consequentia, quia ut supra dictum est num. 112. præelectio aliquorum, & negativa reprobatio aliorum nihil disponit circa sic reprobatos, & ideo vocatur reprobatio negativa, quia ad huc absolute loquendo remanet locus salutis ceteris non prædestinatis; & non obstante illa aliquorum præelectione, ceteris negative reprobatis adhuc decreta sunt media sufficiencia, & congrua ad salutem ex generali voluntate salvandi omnes, qua ratione diximus n. 211. electionem efficaciam ad gloriam non est simili necessarium ex parte prædestinatus, & ideo nunquam sequitur, quod quicquid egerit flante reprobatione negativa, que non est in eius potestate, dambari, immo ad huc dicere potest, volo conari, quia & sine electione efficacem salvabitur, igitur de causa non debet non electis talis eligendi modus ante merita desperandi occasione præbere; sicut neque electis saccordiam, quia quamvis talis electio sit gratuita ex parte objecti, non tam est gratuita ex parte operarij, scilicet gloria ex dictis n. 154. nam gratia utique eligitor homo ad gloriam, non tamen gratia acquirendam, sed per merita, quae si non bene operatus, sicut est, ad sam electionem non pertinet, que saltem virtualiter merita respicit; Accedit, quod si hoc argumentum bene perpendatur, non continet difficultatem dilectissimam ab ea, que fieri solet in hac materia, & à libertate desumitur, de qua paulò infra, nam si reprobato manet adhuc libertas, ut non dambaretur, & prædestinato, ut non salvetur, nec ille deservare potest de salute, cum point cam allequi, si velit, nec iste forte debet, & oscitare, quia potest illam amittere; quare hoc argumentum nec novam ingerit difficultatem, nec peculiarem, contrâ nostrâ sententiam; si enim nosc eligendi modus videatur nostra libertati obnoxius, eo quia electio ad gloriam, sit ante meritorum prævisionem, atq; ideo videtur suppositio antecedens; sic quis in opposita sententia prædestinatio ad gloriam incipit ab electione ad gratiam efficacem, que fit etiam ante meritorum prævisionem, quia ad talem gloriam nulla datur merita ex parte nostri, eadem reddit difficultas; Quod si dicatur, per scientiam medium Deum prævidere, quod si dabit auxilium tali tempore, confusum prætabo, atq; ideo decretem sic me vocandi mean non antevenerit libertatem; Attamen quia non est in potestate mea quod mihi det illud auxilium, eo tempore, quo novit, non confusum, iterum recurrit difficultas, quod prædestinatio faltem ad gratiam videatur suppositio antecedens, atq; ideo cum sit communis in omni sententia, ab omnibus est solvenda.

Quartum absurdum, quod infert Amicus, est, quia vel hoc 217. homines sunt ad gloriam electi ante, vel post præsum peccatum originale, si ante, tunc sequitur, aut tale decretem non cohærebit cum his, que de facto post peccatum originale executioni mandantur, aut certe tale decretem fulle mutatum, quorum urchum præsumptionem, atq; ideo videtur suppositio antecedens; sic quis in opposita sententia prædestinatio ad gloriam incipit ab electione ad gratiam efficacem, que fit etiam ante meritorum prævisionem, quia ad talem gloriam nulla datur merita ex parte nostri, eadem reddit difficultas; Quod si dicatur, per scientiam medium Deum prævidere, quod si dabit auxilium tali tempore, confusum prætabo, atq; ideo decretem sic me vocandi mean non antevenerit libertatem; Attamen quia non est in potestate mea quod mihi det illud auxilium, eo tempore, quo novit, non confusum, iterum recurrit difficultas, quod prædestinatio faltem ad gratiam videatur suppositio antecedens, atq; ideo cum sit communis in omni sententia, ab omnibus est solvenda. Respondet ad huc Amicum num. 78. non valere paritatem de preparatione ad gratiam finaliem, & ad gloriam, nam licet effi-

tiam eligit, tanquam ad coronam; atqui peccato non existente nullus fuisset ad gloriam electus, tanquam ad putum hæreditatem, sed omnes electi fuissent ad illam, tanquam ad præsumum, Quia peccato non existente omnes adulta, & matura etate deceperint, cùm nulla tunc immatura mors, quæ tantum est pena peccati, fuisset. Conf. quia verisimile non est, ad vadem gloriae mensuram prædestinatos fuissent homines tunc, qui & diuturno tempore vixissent, & intensiores actus virtutum eliciuerint, quam nunc, qui & breviori tempore vivunt & remissiores actus ob imbecillitatem vulnerantur natura eliciunt. Si vero electio ad gloriam facta est post origine peccatum, tunc sequitur, gratiam Adamo collatam, non tunc illi prædestinata ex efficaci intentione gloriae, sicutem hoc fuit efficaciter decreto post præsumum peccatum originale, quod in hac sententia supponit primam gratiam jam prædestinatum Adamo propter aliquid medium non est ex efficaci intentione finis à Deo volitus.

218 Respondeo ex hoc, quod electio prædestinatio facta sit ante, vel post præsumum peccati originalis, sumi non posse argumentum efficax pro opposita sententia, plures namque nobiscum sentiunt, electionem hominum ad gloriam non esse facta ex meritis præsumis, qui adhuc opinantur, factam fuisse post præsumum originale peccatum, unde ad argumentum prout contra hanc partem dirigitur, negant consequentiam, quia si electio ad gloriam ponatur ante meritos, multo melius potuerit dari Adamo prima gratia ex intentione efficaci ad gloriam, quam ex intento non præcessit, sed debuisset expectare. Adami peccatum, ita Arrig. loc. cit. n. 45. Sed quicquid sit de hac sententia, & responsione; dico cum Scoto 3. d. 7. quest. 3. probabilis est, homini prædestinacionem ad gloriam fuisse factam ante originalis peccati præsumitionem, & cum impugnatur, nego sequelam utriusque absurdum; ad primam probationem dico ex Scoto loc. cit. & 2. d. 20. qu. 2. Deum ante præsumionem originalis culpe eodem homines prædestinatis ad gloriam, & eundem gloriam gradum, qui de facto salvantur, unde & illi soli, qui nunc salvantur, tunc in statu innocentie natu fuissent, ut Doctor ibidem cum D. Gregorio assert, & qui nunc ex parentibus reprobis nascuntur, aut ex illicet concubitu, tunc orti fuissent ex parentibus prædestinatis, & licito concubitu, quia ad identitatem numeralem effectus non necessarii requiruntur identitas agentis, ut dictum est disp. 8. Phys. q. 3. art. 1. Ad aliam probationem dico, quantum spectat ad ordinem intentionis, omnes, five parvulos, five adulos fuisse gratiū prædestinatis ad gloriam, que pro eo signo præscinduntur a rationibus accidentalibus hereditatis, & premii, nec expresse cedebat sub meritis five propriis, five alienis, qualia sunt merita Christi pro infantibus, in ordine vero executionis cum electio mediiorum sit facta post præsumionem originalis culpe, adulos sibi prædestinati ad gloriam expresse sub ratione premii ex propria meritis, infantes vero sub ratione hereditatis ex meritis Christi, unde nullum sequitur, tunc mutatum decrevit, nec aliquod decrevit ab eterno factum non cohætere cum his, que de facto post originale peccatum executionis mandavit. Cum dicitur, infantes in statu innocentie non fuissent morte immatura precepit, sed diu vixissent, & gloriam ex propriis meritis sibi promiserunt; ergo factum quod istos decrevit etiam ad ordinem executionis spectans mutatum est, cum modo ex solidis Christi meritis eam acquirant titulum hereditatis. Respondeo negando consequentiam, quia tale decretum ad executionem spectans factum est duxit post præsumionem originalis culpe, & ante illam factum est solidum decretu spectans ad ordinem intentionis, quod pro eo agit illis rationibus accedit albus glorie præcindens sub ratione premii, vel hereditatis. Dices, mutatum est quoque decretum, ad intentionem spectans, factum quod quod determinatum gradum gloriae, quia in statu innocentie diutius vivendo majorum gloriae adepi fuisset, quam modò faciant, vel factum dicendum, eo decreto non fuisse eis determinatum gloriam in toti gradibus. Nego adhuc consequentiam, quia etiam ad misso, quod non existente peccato infantes diutius vixissent, & ad etatem adultam pervenirent, nihilominus propriis meritis non majorē gloriam gradum præmeruerint, quam modò per merita Christi tantum obtinere. Ad ultimam probationem Vulpes disp. 36. art. 8. n. 10. negat aspersionem, quia tunc etiam in statu innocentie essent omnes homines ad celeste regnum electi, cum eodem glorie augmento, ad quod erant ante præsentiam originalis peccati prædestinati, & non cum majori, vel minori, quare hec omnes in gratia natu essent, tamen in hac vita, diu vixissent, donec illum glorie gradum, ad quem erant prædestinati, per merita attigerint, & tunc statim translati fuerint. Hoc tamen responso non satisfacit, id enim dicitur impugnat argumentum, verisimile non esse, quod ad eandem gloriae mensuram fuissent prædestinati homines, qui in statu innocentie natu essent in gratia, diutius vixissent, & intensiores actus virtutis eliciuerint, & qui nunc nascuntur in pecca-

to, brevius vivunt, & actus longe remissiores eliciunt. Quod supposito, quod docet Doctor 3.d. 7. q. 3. in primo dubio, ante præsentium peccati omnes fuisse ad gloriam in certis, ac determinatis gradibus electos, dicendum est, quod licet in statu innocentie homines diutius vixissent, & intensiores gradus virtutis eliciuerint, atq[ue] idem majorē gloriae gradum præmeruerint, qui & diuturno tempore vixissent, & intensiores actus virtutum eliciuerint, quam nunc, qui & breviori tempore vivunt & remissiores actus ob imbecillitatem vulnerantur natura eliciunt. Si vero electio ad gloriam facta est post origine peccatum, tunc sequitur, gratiam Adamo collatam, non tunc illi prædestinata ex efficaci intentione gloriae, sicutem hoc fuit efficaciter decreto post præsumum peccatum originale, quod in hac sententia supponit primam gratiam jam prædestinatum Adamo propter aliquid medium non est ex efficaci intentione finis à Deo volitus.

Sextum

Quest. II. An prædestination fit ex prævisis meritis Art. X.

301

220 Sexum tandem absurdum urgent alii, nam ex nostra sententia sequitur, promissiones vita eterna, si servaveris, si perseveraveris, &c. vel ejus perdendæ comminationes sub conditione factas in Scriptura esse vanas, & ridiculas; probatur consequentia quia, ut sint verae, debent significare divinum decreta, sed in hac sententia circè electos non dicuntur, esse factum sub conditione, sed absolute. Tum quia flante hac sententia de voluntate absoluta dandi electis vita eterna ante præsumum conditionis, sed meritorum, dicit præmissiones & comminationes hinc sensum facerent, præmissio vobis vitam eternam, si perseverabis, hoc est, si ego ex meo beneplacito vobis perseveraueris deinceps, & nisi penitentiam egerris, peribitis, hoc est, quem Deus non decrevit, per penitentiam agere, peribitis, qui sensus est planè ridiculus.

Respondeo, hoc item argumentum in Adversarios retorqueri in electione ad gratiam congruum, ut advertit Suarez lib. 3. de aux. cap. 19. n. 21. nam voluntas absoluta dandi vocacionem congrui suppositio est antecedens praesentiam absolutam actus liberi, & postea illa voluntate non potest cum ea componi, ut voluntas humana non operetur, quia non potest tali voluntati Dei resistere; ergo in illo sensu composto voluntas non potest, non operari, ergo non cum illa suppositio sit antecedens, tollitur libertas; Nec valer dicere, si voluntas illa per se sola confidetur, ea non obstante posse voluntatem hu manam non operari, quia illud decrevit Dei non habet pro objecto ipsummet actum, sicut habet voluntas prædefinientis ipsum actum. Nam hoc id est dici potest de voluntate efficaci dandi gloriae, quod formaliter, & immediate non reficit ipsum actum liberum à me elicendū; tum quia ut inquit Suarez, Deus non tantum vult dare hanc salutem futurum sive ante, sive post prævia opera, nec decretum Dei potest irritari; quæcumque ergo sententia teperatur, semper conditionate illa veritatem habere dicuntur, quia etiam si Deus decretiverit, Solem etiam erit, & verum sit dicere absolute, quod Sol cras orietur, & crastina dies futura est; sed hanc tamē hec conditione est vera, si Sol cras non orietur, dies non erit; tanto ergo magis in proprio nostro conditionale illa sunt verae, quia nostra conversio, nonratio perseverantia non est omnino antecedens à Deo determinata, & independenter à libertate nostra sequenti argumento conflatib; & ideo vano non sunt promissiones legitima ut intelliguntur facta electi, quia electio illa absoluta ita à Deo facta est, ut tamē in potestate libertatis relativa sit salvari, vel dannari, atque idem opus sit, sub istius libertatis conditione salutem promittere, & damnationem cominatur; Ad Constatmatio, illam esse legitimum sensum illarum conditionalium, nam & ipso quoque fatentur Adversarii, neminem perseveratum, nisi cui Deus decretiverit, dñe gratiam per se, nec tamē dicunt, sensum illius, quippe per se verantur in fine, sive erit, hinc equipollere, cui Deus decretiverit dñe gratiam per se, salvus erit; sensus ita que legitimus illarum conditionalium est iste, si juxta decreta meum indifferens, quo juxta exigentiam humani arbitrii paratus sum concurrere ad utrumlibet, id est, vel ad actum per se, & in qua aliquo modo quod suam efficaciam nivatur, aliquin illa suppositio non erit omnino antecedens, & ille respectus, quem habet ad consequentem, fatis est, ut non tollat libertatem, & licet Suarez cit. n. 20. suppositio antecedens, quae tollit libertatem talisesse debet, ut non includat taliter respectum ad aliam suppositionem consequentem, quam virtute inclut, & in qua aliquo modo quod suam efficaciam nivatur, aliquin illa suppositio non erit omnino antecedens, & ille respectus, quem habet ad consequentem, fatis est, ut non tollat libertatem, & licet Suarez cit. alias duas conditiones addat, tandem necessarias ad constitutandam suppositionem antecedens, libertati obnoxiam, de qua loquitur Anselmus, quas etiam ex eodem Autore addit Vulpes disp. 36. art. 6. ad verbum transcripsit, illa tamē, vel non sunt necessariae, vel includuntur in illa jā tamē telata, quod non dicat respectum ad aliam suppositionem consequentem, quam virtualiter includat, & in qua nivatur quod suam efficaciam; hoc vero conditio deficit prædefinitionis decreto, nam licet Deus illud pre habeat, antequam videat, merita per ipsum libetum absolutum futura, virtutem libenter, quibus prædestinatus gloriam promovet, includit, nec nisi per merita decreter illud executioni mandatur, eisque efficacia consumatur, & cum prædicta merita à voluntate prædestinati pendeant, à Deo concomitantem cum eiusdem prædefinitionis voluntate prædefinientur; Quod situt absoluū illud decretem, & efficax, quod dicitur prædestination antecedens suppositio omnino dici non posse, vel fale non sic antecedens, quod tollit libertatem, sicut de ea loquitur Anselmus; licet enim formaliter speciem prædictum præcise sit à voluntate divina, independenter à voluntate prædestinati, tamē quia dicit respectus, quatenus efficax est ad aliud decretem concomitans, quo decernitur merita prædestinata futura, & ex ipsa prævisa postea decernitur prædestination executioni mandanda in ordine executionis, ideo ipsum quoque prædefinitionis decretem etiam per modum intentionis præcisæ spectatur dici non debet suppositio omnino antecedens, sed factum virtualiter concomitans; Et eodem modo soli debet difficultas quedam si proponatur de electione ad gratiam efficacem, & cogitamus, quae pariter fit à Deo independenter à nobis; quamvis enim suppositio divinis premissiones efficacem, tam ut dicit preparationem gratiae & beneficiorum Dei ab eterno, quam ut dicit collationem eorum in tempore, sit suppositio antecedens, nam talia auxilia ponuntur in nobis à Deo sine nobis in tempore, & Deus pariter sine nobis decretit ea ab eterno nobis conferre, attamen quod id quod est, voluntatem creatam sic motam à Deo elicere actum liberi consenserit, & sine dubio suppositio cōcōmitans,

ARTICULUS DECIMUS.

Quinta Obiectio ex libertate expenditur.

221 Quidam tandem adducunt argumentum ex libertate defum- ptum, quod in nostra sententia magis urgeat videtur, quam in opposita, quia talis voluntas Dei absolute antecedens absolutam præcipientiam meritorum, sed libera cooperations, intercessoris inter libertati repugnantem, probatur sequela quia postea illa voluntate impossibile est, effectu non sequi; ergo necessario sequitur. Nec juvare dicere, hanc esse necessitatē tantum consequentia, non consequentis, seu necessitatē in sensu copio suo, que libertati non repugnat; nam ex sententia Anselmi lib. de concordia præscientiæ & prædefinitionis necessitatis suppositio est necessaria simpliciter, quando suppositio est antecedens, & prævenit homini libertatem, quia tunc non est in potestate eius, ut dictum est disp. 3. q. 3. art. 7. nā si consequentia est necessaria, & antecedens non est in potestate, sed necessario, ac simpliciter sequitur; illa autem voluntas absoluta Dei ponitur præveniens liberum consensum ergo tollit libertatem. Conf. nam actus ille non comparatur ad nostram voluntatem ut determinandam solum concomitantem, sed antecedenter, & causality, quia per illam Deus non vult tantum

mitans, vel consequens, ita pariter decretem divinum ab alterno resipiens talis conatus elicitorem est omnino cōcomitans, & nullo modo antecedens; quare cū decretum vocatiois efficax, quod fit à Deo independenter a nobis, respectū dicitur, quatenus efficax est, ad aliud decretum concomitantem, quod non independenter a nobis determineret conatus a voluntate creata futurus, congrua vocationi in tempore exhibetur, hinc est, quod neque decretum ipsum vocationis efficacis debet dicere omnino antecedens, ut dictum est loc. cit. disp. 4. q. 4. n. 89.

²²² Hoc tamen inter se inter nos, & Autores Societatis, nostrā sententia de prædestinatione autē prævisa merita, quod concomitantem, quam virtute preferat absolutum prædestinationis decretū, explicant ipsi beneficio conditionata scientia, quā ponunt antecedere divina voluntatis decretū comparatione omnium absolute futurorum, unde inquit Suarez cit. idem divina prædestinationis decretum dicere respectum ad suppositionem consequentem, quia licet Deus illud præbeat, antequam videat, meritis per se unum liberum absolute futura, necessariō tamen supponit scientiam conditionatam illius, sine qua non posset Deus habere decretum illud de actu libero, ut sicut, & ex hac parte inquit, suppositionem illam antecedentem in altera consequente fundat, & illam virtute includere, quia ex vi illius decreti tenet Deus ad applicanda illa media quibus sit, voluntatem humanam mandavam ad usum libertutis; atq; ita plene fieri inquit, ut nullam libertatem tollat; & in hunc eundem modum discurrunt Atriagam, Falosum, & alii Neutralis sententiam nostram de prædestinatione ante prævisa merita. Nos autem talem scientiam medium non admittentes, ut constat ex disp. 3. concomitantem decreti prædestinationis explicamus, non quidem per scientiam medium, sed per sciam eminentiam, & virtualem continentiam voluntatis prædestinationis in voluntate divina, supposita illa universalis legi, juxta quam Deus statuit prædestinationes liberis voluntatis futuri de eorti futuritate antecedit liberis cooperationis nostram, ut absolute futuram, quare si declaratum est disp. 3. cit. quest. 3. artic. 8. per totum, ad infinitum divini voluntatis speciat posse in nūne aternitatem, cum fibi offertur creatura voluntas in omnibus rerum ordinibus, in quibus potest cum quibusvis circumstantiis, & divinis auxiliis constitui, coincidere in eandem numero determinationem cum illa, circa quodcumque particularē obiectum.

Verū contraria hanc solutionem acriter infant Adversarii, nam quantum speciat ad primū modum explicandi concomitantem decreti prædestinationis per scientiam medium, inquit, scientiam medium in proposito non sufficiat, quia medita conditionata nullam habent vim movendi Deum, nec opus est postea fine periculi collabordi in errore Maffienium; ergo quod electio pendeat a statu conditionato, scilicet a libertate conditionata, non facit illam in mea potestate; patet consequentia, nam si aliquo modo haec potest etiam in mea potestate, maximē efficit, quatenus operatio mea futura valorem suo conditionate mouere Deum, ut me eligere; Tum quia etiam in reprobis Deus videt merita conditionata, cū tamen non fuerit in potestate reprobri habere eam electionem; ita arguit Heriz apud Atriagam disp. 3. n. 1. Addit Pennottis lib. 6. cap. 23. in fine, quod præscientia nostra cooperacionis prævisa solum sub conditione non efficit, quia efficax decretum absolutum dandi gloriam electis non antecedet liberam cooperationem nostram, ut futuram abolutam, & sic non effect, haec arguta iniustitatem scientię illius medium ostendere, quae in hac materia, sicut in aliis, nam si Anselmus in ordine absoluto rerum explicitus necessitatē antecedenter, ergo iniustil est scientia media ad illam tollendam in hac materia, sicut in aliis, & rursus quamvis præcedat scientia media, quod si cras ero in schola, & disputabo, præcedet etiam scientia conditionata, quod si absolute decreverit, meritas in schola futurum, manebat determinatus ad disputandum; ergo ista & consimiles rationes universaliter, & aquē in omni materia iniustitatem scientię media concludunt, & non tantum in hoc prædestinationis negotio. Quantum verò spectat ad alium modum explicandi concomitantem divini decreti nobis peculialem, exulta scientia media, difficultates tachē in replica solute sunt disp. 4. q. 2. ubi ostendimus, etiam exulta scientia media bene explicari cōcomitantem divini decreti per solam virtutem, & eminentiam continentiam voluntatis creare in divina, ut in primo libero, ex qua contingit, ut possit coincidere ab eterno in eandem omnino determinationem, in quam incidet creatura voluntatis in tempore, quod amplius adhuc declaratur est disp. 3. q. 3. artic. 8. per totum, quod de causa dicendum est, ut dictum est loc. cit. disp. 4. q. 2. etiam liberis, & nullo modo concomitantem; quoniam concomitantem alio modo salvi nequit, quā per scientiam medium, & solum habet supponit prædefinitionem actum liberorum cum libertate componitur, nam licet efficax Dei voluntas non praefponat, sed causet, & consequenter antecedat effectum abolute futurum, tamen necessario fundatur in precedente præ-

scientia conditionata habente pro objecto, ac proinde presupponente eundem effectum conditionate futurum, à quo præscientia voluntas divina dicitur, & ex suppositione necessitatur, ut si liberte velit hunc, aut illum liberum actum esse omnino in re, teneatur eligere, ac dare talia media, cum quibus, si daretur, prædictus est hic, vel ille actus liber infallibiliter futurus, ita Suarez citat. & Falos. quest. 2. art. 4. dub. 4. n. 48. Confirmat id Ariaga disp. 34. fec. 4. n. 13. quia talis electio ad gloriam autē prævisa ullo modo merita, ut futura admittat prædestinationem libertatem, ut condemeretur, nam omnis suppositione antecedens, quod non est ullo modo in nostra potestate, & quo posita non possumus non operari, tollit libertatem ad oppositionem; nam si non fuit in mea potestate ponere eam suppositionem, non potui ego esse liber in eius positione, aliunde vero ea posita jam non possum non operari; ergo ex nullo capite relinquitur mihi libertas; talis autem est ea voluntas efficax, quod omnino antecedit meam voluntatem, & est prioris ab ea independentis, aliunde autem ea posita etiam divinitus repugnat, hominem non salvari; ergo homo non habet libertatem ullam, ut salvetur, vel damnetur, sed necessitatis est ad salutem, si elec̄tio ad gloriam ponitur efficax, & absoluta ante merita ullo modo prævisa saltēt conditionate.

Respondeo, quantum spectat ad primū modum explicandi decreti prædefinitionis, concomitantem per scientiam medium & nū scientiam media in proposito salvet libertatem nostrorum meritorum ex vi illius decreti elicitorum solliciti sint scientias assertores; dico tamen, quod si rationes adducte reverantur probant, scientiam medium in proposito non salvare libertatem nostrorum actuum, id ipsi probabant pariter in aliis quibuscumque casibus, ut prædictum constat de rationibus à Pennothto adductis, quia currit eadē paritas in omnibus ut discernunt patebit; nam etiam in aliis omnibus effectibus à voluntate futuri decretū de eorti futuritate antecedit liberis cooperationis nostram, ut absolute futuram, quare si declaratum est disp. 3. cit. quest. 3. artic. 8. per totum, ad infinitum divini voluntatis speciat posse in nūne aternitatem, cum fibi offertur creatura voluntas in omnibus rerum ordinibus, in quibus potest cum quibusvis circumstantiis, & divinis auxiliis constitui, coincidere in eandem numero determinationem cum illa, circa quodcumque particularē obiectum.

Hoc idem liceo de argumentis Vafse, quibus disp. 89. cap. 20. probant scientiam conditionata non salvare in proposito libertatem prædefinitionis, scilicet in finali justificatione, quia ex tali scientia conditionata nullam habent vim movendi Deum, nec opus est postea fine periculi collabordi in errore Maffienium; ergo quod electio pendeat a statu conditionato, scilicet a libertate conditionata, non facit illam in mea potestate; patet consequentia, nam si aliquo modo haec potest etiam in mea potestate, maximē efficit, quatenus operatio mea futura valorem suo conditionate mouere Deum, ut me eligere; Tum quia etiam in reprobis Deus videt merita conditionata, cū tamen non fuerit in potestate reprobri habere eam electionem; ita arguit Heriz apud Atriagam disp. 3. n. 1. Addit Pennottis lib. 6. cap. 23. in fine, quod præscientia nostra cooperacionis prævisa solum sub conditione non efficit, quia efficax decretum absolutum dandi gloriam electis non antecedet liberam cooperationem nostram, ut futuram abolutam, & sic non effect, haec arguta iniustitatem scientię illius medium ostendere, quae in hac materia, sicut in aliis, nam si Anselmus in ordine absoluto rerum explicitus necessitatē antecedenter, ergo iniustil est scientia media ad illam tollendam in hac materia, sicut in aliis, & rursus quamvis præcedat scientia media, quod si cras ero in schola, & disputabo, præcedet etiam scientia conditionata, quod si absolute decreverit, meritas in schola futurum, manebat determinatus ad disputandum; ergo ista & consimiles rationes universaliter, & aquē in omni materia iniustitatem scientię media concludunt, & non tantum in hoc prædestinationis negotio. Quantum verò spectat ad alium modum explicandi concomitantem divini decreti nobis peculialem, exulta scientia media, difficultates tachē in replica solute sunt disp. 4. q. 2. ubi ostendimus, etiam exulta scientia media bene explicari cōcomitantem divini decreti per solam virtutem, & eminentiam continentiam voluntatis creare in divina, ut in primo libero, ex qua contingit, ut possit coincidere ab eterno in eandem omnino determinationem, in quam incidet creatura voluntatis in tempore, quod amplius adhuc declaratur est disp. 3. q. 3. artic. 8. per totum, quod de causa dicendum est, ut dictum est loc. cit. disp. 4. q. 2. etiam liberis, & nullo modo concomitantem; quoniam concomitantem alio modo salvi nequit, quā per scientiam medium, & solum habet supponit prædefinitionem actum liberorum cum libertate componitur, nam licet efficax Dei voluntas non praefponat, sed causet, & consequenter antecedat effectum abolute futurum, tamen necessario fundatur in precedente præ-

dente, sed solum concomitante fieri actum liberum supposita ejus prædefinitione, ut copiose locis citatis demonstratum est, ratione cuius concomitante etiam dici potest, sive in nostra potestate, ne illa suppositione ponetur; cum enim ex una parte legem quadam universali statuerit, quod omnes cause secundā agenti motus fuere, & cum singulis concurrent modo eatum virtuti agenti proportionato, ita quod naturales causae modo naturali operentur, & libere modo liber, etiam in actibus supernaturalibus ad divinam prædefinitionem spectantibus; cum quæx alia parte ad infinitum divina voluntatis spectet, quantum est primum liberum, ut possit coincidere in eandem numerum determinationem, in qua cadet potest ipamē creare voluntas in tempore, in quoquacunq; ordinis & sub quibusvis divinis auxiliis constituta; planè quia non aliter ab eterno determinat actus à voluntate creata futuros, quā ipsa in tempore determinata pro sua libertate sine illa prævisum illorum actuum, etiam ius conditione, hac ratione dicuntur illa decretū in nostra potestate, quod non fuerit, quia si hodie y. non decrevit mea voluntas hanc controversiam tractare, sed aliam, ita quoque divina voluntas ab eterno non decrevit, sed hodie hanc controversiam scripturam, sed aliam.

²²⁴ Sed Dices loco cit. disp. 4. q. 2. nos locos de prædefinitione in sensu latiori, quā hic sit ferro, nempe ut significativa decretum divina voluntatis antecedens, & causans determinationem effectum, quod si est conditionatum, antecedit, & causat effectum conditionate futurum; si est absolutum, antecedit, & causat effectum absolute futurum, quo quidem sensu nomine divinum decretum prædefinitione dici potest effectus futuri, utpote ad eterno antecedens tempore, & causilitate executione rei definiti; ut hic per prædefinitionem intelligitur quidam specialis dīfīctio, quia non habet locum circa omnes effectus Deo definitos, talis nempe definitio, quia non respiciat nūlī voluntatem, ut determinandam solum concomitantem, sed antecedentes & causantes; & talis namq; est actus divini prædefinitionis, qui ex vi illius non tantum vult Deo-comitante, prædefinitione meritorio operatum, si nimur ipso gratia confundit, sed vult, ut consentiat, & metitorie operatur, & hoc quidem absolutum, ac efficaci decrete, ergo si talis actus omnino anteverit nostra operationis prævisionem, vel abolutum, vel fidei conditionatum, erit prædefinitione omnino antecedens, & nostram destruet libertatem; & hoc est difficilis, quam urgebat confirmatio principali argumenti posita sub n. 221. Conf. quia ut avertit Simisch, quest. 8. n. 593. prædefinitione, ut hic in materia de prædefinitione loquantur Doctores, est decretum divina voluntatis absolutum, & efficax, quo vult, talem effectum esse futurum, & antequam absoluere, & efficaciter velit eis, & consequenter antequam praeficiat ea, per quā, tanquam per media, vel occasiones effectus mandantis est executione, quo sensu dicitur Deus, prædefine pluviam ex decrete, quo vult efficaciter tritici copiam, quia ex vi tali decrete, & intentionis postea pluviam futuram esse decernit, ut per tale medium finem intentum, id est copiam tritici, exequatur, & consequatur; cum ergo in nostra sententia ex vi decrete electionis ad gloriam Petri, ut postea decernat merita nostra futura, ut media pro tali finis consecratione, jā ex vi illius decreti dicuntur merita nostra prædefinitione, & quidem prædefinitione omnino antecedentem utrum libertatis nostrae non antecedit ordinis arbitrio, ut libet, & complacenter, quantum est ex parte sua, ad illud opus se accingat, etiam si Dominus ad eum executionem, & media, & suam cooperacionem exhibet, & omni diligentia talis finis consecrationem procuraret, adhuc non diceretur cogere famulum suum ad secum cooperandum pro eis finis consecratione, sed cum in manu consilii sui, quia in manu consilii sui reliquis, unde & recte Petrus, & quisq; alius electus dicitur poterit se bona opera facere, & quia Deus illa prædefinitione, & etiam quia sibi metu placuit, & sic operari voluit pro vita eterna consecratione.

At tunc urget Amicus n. 7.3. quia ex hacenus dictis deducit, prædefinitionem ad gloriam esse nobis libertam non in se immēdiatē, sed ratione mediiorum, per que executioni mandari debet, quā cum sint actiones nostre libere, sunt uicē in potestate nostra; at libertas, quā habent homines circa salutem, non solum est in mediis exequendis, sed in ipso acquiendo;

tendo; si autem gloria prædestinatione suavitatem ante prævisa merita, non possent homines habere inmediatam libertatem in futurum sequendum, ergo, &c; major patet ex dictis à nobis, minor constat ex Scriptura, & Patribus, qui vitam, & mortem, salutem, & damnationem in manu nostra positam esse, tellantur, eamque ex nostra libertate pendere. Respondeo negando minorem tamquam falsam in omni sententia; nam tunc teneamus, electionem ad gloriam factam esse ante prævisa merita, sive post, nunquam talis electio esse potest nisi libera immediate, sed tantum mediata, nempe mediante meritis, quibus preciis in una sententia eligimus ad gloriam, in alia verò eligimus mediantebus ipsiis in ordine executionis; & ratio est quia cum electio ad gloriam sit actus liber Dei, quo Deus nos eligit, repugnat illum esse nobis immediate liberum, non enim per illum actuam exercetur libertas nostra, sed Dei; quare non alia ratione potest nobis esse libera electio ad gloriam; nisi quatenus libera sunt opera bona, quibus gloriam promeremur; & hoc quidem fatis constat in sententia ponente, electionem ad gloriam fiet ex prævis meritis; & idem tanto magis dici debet in nostra sententia, quia duas admittit in Deo volitiones efficaces de gloria communicanda, unam quidem executionis, quae se nobis medite libera, quatenus libera nobis sunt opera bona, quibus eam promeremur; alteram intentionis, quia ab illa supponitur, & dicunt in se non est formaliter remunerativa, sed ex parte objecti tantum, ita eodem modo non est nobis formulariter libera, sed solum ex parte objecti, quatenus in eo signum valit falem virtutum propter operum libera bona gloriam nobis donare, ut propter merita, modo jam declaratum. *154.* ex quo sequitur, electionem ad gloriam in quaenam sententia nunquam esse nobis immediate liberum, sed tantum mediata, immo cum loco citato concedat *amicus acarus* liberos potest efficaciter ad Deo prædefiniti absque nostra libertatis prejudio, & non obstante tali prædefinitione posse nos bene operari, & meritari, minus consequenter negat, quo concessione non esse nobis liberam gloria consecutionem; vide *Aversam 1.p.22. q.8. & 9.* probantem, has prædefinitions non esse libertati obnoxias.

258. Denim adhuc hoc ultimum argumentum ex libertate deducit, quod est Adversarius Achilles, probare universaliter, non potest Deus absoluta voluntate, & efficaci aliquem intendere finem interventu cause libertate exequendum ante præficiemtiam absolutam liberi usus eius, quod licet ipsi sequentes ad sua principia libenter admittant, manifestè tamen Augustino adverterit in *Enchirid.* cap. *95.* ubi velud indignum esse confert, Deus aliquid vel efficaciter, etiam interventu cause libera, id; non sequi, quoniam non fieret, quod volebat omnipotens, voluntas dominus impeditivit, cuius rationem reddit cap. *96.* dicens, neque enim ab aliis vocatur, nisi qui quisque vult, potest, nec voluntate cuiuspiam creatura voluntatis omnipotens impedit, hinc addit. *c.8.* *Quis porrò tunc impedit, ut dicas Deus malis hominum voluntates, quas voluerit, quando voluerit, ubi voluerit, in bonum non posse convertere?* Nec minus evidenter has divina prædefinitions absit, libertas nostræ significavit lib. de cor. & gratia. *c.14.* ab initio illum, inquit, *Deo voluntatis salutem facere, nullum homini resistit arbitrium, sic enim velle.* & nolle in voluntatis, aut voluntatis est potest, ut divinam voluntatem non impedit, nec superer potest, & paulo post subdit de ipsi hominum voluntatibus, quod vult, facit, sine dubio habens humanorum cordum, quo placuerit adorandum omnipotissimam potestatem. Ubi etiam notandum est, quod dixi *dip. 3. qu. 3. ar. 8. n. 80.* Augustinum non reducere possibilitatem harum prædefinitionum actuum libertorum in scientiam conditionatam, quia voluntas creata conditioniter prævidetur, per hoc, vel illud medium, si datur, factura unum, & non aliud per liberam suam electionem, ac determinationem, ex qua haber Deus, ut posteriori signo concipi posse ante effectum liberum absolutum futurum, decernere, ut sit absolute futurus absque ullo libertatis prejudio, Non, inquam, harum prædefinitionum possibiliteram redit *Aug.* in infinitam potestatem cognoscitivam divini intellectus, ut agunt Neoterici supracitati, sed præcise reducit in infinitam potestatem divini voluntatis in ratione potentia libera, & primi liberi, ratione cuius magis habet in potestate voluntatis hominum, quam ipsi suas, ut explicui loc. cit. Infinita itaque potestas divine voluntatis in ratione primi liberi est ratio præcisa, cur ante quamcumque prævisionem, sive ab solitudo, sive conditionata actus liberi futuri à voluntate mea posuit ab eterno determinatae, quicquid ipsa est voluntaria in tempore pro quo cumque signo, & sub quibusvis circumstantiis posita, & in eandem proutus determinationem coincidere cum ipsa; & haec est ratio præcisa secundum *Aug.* qui ratione fieri posuit, ut Deus per voluntatem suam efficiem, cum certum est, neminem resister posse, vel, creatam voluntatem facere unum determinatum, & non facere aliud oppositum, & nihili-

lominus creata voluntas i. nra unum determinatum faciat libertatem, hoc est, per virtutem suam indeterminatam, ac indifferenter, ac prout ita faciat illud unum, ut possit, si velit, facere aliud oppositum firmissime à Deo decretum, ut non fiat, quae licet mirabilia videantur, non tamen omnipotentissimam existentiam, eamque ex nostra libertate pendere. Respondeo negando minorem tamquam falsam in omni sententia, nam tunc teneamus, electionem ad gloriam factam esse ante prævisa merita, sive post, nunquam talis electio esse potest nisi libera immediate, sed tantum mediata, nempe mediante meritis, quibus preciis in una sententia eligimus ad gloriam, in alia verò eligimus mediantebus ipsiis in ordine executionis; & ratio est quia cum electio ad gloriam sit actus liber Dei, quo Deus nos eligit, repugnat illum esse nobis immediate liberum, non enim per illum actuam exercetur libertas nostra, sed Dei; quare non alia ratione potest nobis esse libera electio ad gloriam; nisi quatenus libera sunt opera bona, quibus gloriam promeremur; & hoc quidem fatis constat in sententia ponente, electionem ad gloriam fiet ex prævis meritis; & idem tanto magis dici debet in nostra sententia, quia duas admittit in Deo volitiones efficaces de gloria communicanda, unam quidem executionis, quae se nobis medite libera, quatenus libera nobis sunt opera bona, quibus eam promeremur; alteram intentionis, quia ab illa supponitur, & dicunt in se non est formaliter remunerativa, sed ex parte objecti tantum, ita eodem modo non est nobis formulariter libera, sed solum ex parte objecti, quatenus in eo signum valit falem virtutum propter operum libera bona gloriam nobis donare, ut propter merita, modo jam declaratum.

Ques. II. An prædestination sit ex prævis meritis Art. X.

cessario in se actu, non est necessitas tantum consequentia, & secundum quid, sed etiam necessitas consequentia, & simplificiter; sed decretum prædestinationis secundum nolam sententiam, ac Thomistarum antecedentie præscientiam meritorum & liberi consensu voluntatis; ergo est suppositio antecedens; atque ideo necessitas inde proveniens est etiam necessitas consequentia libertati obnoxia; tunc quia implicat dicer, decretum prædestinationis est esse efficax omnino antecedenter ad præfinitionem nostram, non solum potest, sed etiam potest ad oppositum, quia cum determinatione de insuffe ad unam partem stat indeterminatio de possibili ad aliam, & concursum ad unam partem exhibuit, & determinatus non excludit concursum patatum ad oppositum ergo prædestinationis in sensu composito damnari posset, cuius oppositum omnes docent, consequentia probatur, quia licet cum decreto prædestinationis non possit componi actualis ipsa damnatio Petri, verbi gratia, prædestinationis, si quidem tunc contradictionia sequentur, Petrum scilicet, esse determinatē salvandum, & non salvandum, bene tamen cum eo decto compone, & determinatus stat indeterminatio de possibili; Respondere negando consequentiam cum ejus probatio, non enim apud Logicos ita conuenit explicari sensu compositus, ut sit in probatione consequentia, ut confitit, ex dictis 1. part. Instr. tract. 2. cap. 5. n. 63. ubi ex communione Simulitrum sententia dicitur, quod sensus compositus per propositionem modaliter faciendo, modum predicatori de tanta propositione correspondit, dicitur sensus illius propositionis, *possibile est sedens currere, est compositus,* & explicatur, *scilicet per unam categoriam, hoc propositio, sedens currere, vel sedens et currere est possibilis,* ratio est, quia, cum modus est predicatorum in propositione modali, tunc corpus dictum vere est subiectum, & consequenter de partibus ejus solum sumptus, & per modum unius predicatorum modus, & ideo sensus erit, formis importatas per extrema dicti est solum compositus in eodem subiecto, & pro eodem tempore, in quo constitutus sensus esse compositum; & ita conceptus verbis sensum compositum explicat. *Scot. 1.d. 39. sub G. dico.* quod in sensu compositionis est una categorica, cuius subiectum est istud, voluntas non volens pro A. & predicatorum voluntas pro A. & tunc tantum attribuitur hoc predicatorum possibiliter hunc subiecto, cui repugnat, & per consequentem impossibiliter sibi convenit, quod notatur possibiliter sibi convenienter, in sensu divisionis sunt duae propositiones categoricae enunciatus de voluntate duo predicatorum; in una propositione de insuffe enunciatur de voluntate hoc predicatorum, non velle A. quae categorica intelligitur per compositionem implicitam; in alia autem categorica de possibili enunciatur possibiliter velle A. & ita duas propositiones verificantur pro idem. *Auctor.* quod quando voluntas Dei est, quod aliquid sit necessarium à creatura, tunc voluntatis ejus nec resister, nec redire potest, ut vero quando vult, quod aliquid sit liberum, prout contingit in presenti, vult etiam consequenter, quod talis voluntatis positi resulti; nec hoc derogat efficacia divine voluntatis, sed potius commendat eum bonitatem, & suavissimam providentiam, cum hoc accidat ex ipso, quod ita voluntas ipse, ut se attemperat voluntati creatura. Neutrā tamen instantia per has solutiones rite occurrunt, non quidem prima, quia si Petrus, verbi gratia, prædestinationis non salvatur, plane prædestinationis fine fruatur, nam unicum, vel solum præcipuum ejus objectum est salus Petri, quia non obstante frustratione suae fidei, nec ita vera, quod si solum esse possint opposita, nec etiam quod unum possit succedere alteri, quia in eternitate est utrumque, sed veta simil, in quantum voluntis divina consideratur, ut prior naturaliter transitu ipsius super illud objectum, quod est gloria illi, in illi priori naturaliter non repugnat sibi esse oppositi objecti, immo posset, qualiter sibi oppositi, licet non simili ambo; ita *Duct.* Ex quo patet, sensum compositum attendi non debet ex conjunctione forma unius in subiecto, cum potentia ad oppositum, sic enim concedi debet hoc propositio in sensu composito, *sedens et currere est possibile,* quia tamen non concedi, concedi (inquam) debet, quia cum actuali sentione bene componitur potentia ad cursum, siquidem una forma excludit potentiam subiecti ad recipiendam oppositam, sed solum coexistentiam, & similitatem cum illa, arque ideo sensus compositus solum attendi debet ex conjunctione utriusque formae opposita solum in eodem subiecto, & pro eodem tempore & cum id repugnet, ideo negari solent huiusmodi propositiones in sensu composito, *sedens et currere est possibile est, album est nigrum,* quia tunc sensus est, inquit *Duct.* quod hoc propositio album est nigrum, *sedens et currere est possibile est,* & idem communiter etiam negatur in sensu composito, *prædestination posse damnari,* quia tunc sensus est, electionem ad gloriam, & damnationem seu destinationem ad pœnam eternam esse simili in eodem subiecto, compossibilis, & pro eodem

tempore, & eundem hominem esse finaliter salvandum, & non salvandum; que duo repugnant; negat itaque consequentia objectiois facte, quia in ejus probatione attendit sensus compositus pœnes conjunctionem forme in eodem subiecto cum potentia ad oppositum, que potius pertinet ad sensum dividum, & non pœnes conjunctionem formatum oppositum in eodem subiecto, & pro eodem tempore, que sola apud Logicos facit sensum compostum; unde etiam soler explicari per sensum reduplicatum sicut est contra divisum per specifacitum; compostus est, cum accipitur subiectum, ut concrecum cum forma; quo patet terminus accipitur reduplicatum, & sensus est verb. gr. Petrus, prout sedet, non potest curere; divisus est, cum accipitur subiectum praescindendo a tali forma, quo modo accipitur specificum; & sensus est, Petrus, qui sedet, potest ambulare; qua explicatio sensus divisi, & composti notanda est, quod autem actus cuius potest sit illi, cuius parentis vocatur negativa reprobatio, declarabitur artic. 3. hujus quæst: ubi dicimus reprobationem negativam nihil aliud est, quam parentem divinæ electionis ad gloriam, seu singulis electionis electorum, quare sicut praedestinationum electio ad voluntatem pertinet, ita quoque negativa reprobatio in voluntate ponenda erit, cum privatio, & habitus circa idem proxime verterunt. Rursus ad clariorum quæst: intelligentiam advertendum est, posse esse questionem, vel de exclusione à regno coelesti ab solute loquendo, vel de exclusione ab eo per modum penas, & rursus potest illi quæst: vel de possibili, vel de facto, ut res modo se habent. Et quidem loquendo de possibili exploratum est, posse Deum, si velit ut summo iure, absolute excludere aliquem a gloria; tanquam illius regni Dominum ab omnibus, illiusque in puris naturalibus relinquere, ut Scotus docet 2. d. 3. in fine, potest enim non velle dat tale bonus, cum date, vel non dare illud fit in sua libertate; & potuisse non ordinare rationabilem creaturam ad finem supernaturalem eternam beatitudinis ab ipso eo, quod aliquam illi interrogat iniuriam; de facto tamen in Scriptura revelatum est, omnes esse ordinatos ad finem supernaturalem; & ideo inquit Doct. loc. cit. de factu nullo dari in puris naturalibus à Deo derelicium, sed unquamque ad finem supernaturalem aeternam beatitudinem perdere, si ex parte illius impedimentum non fuerit; idque praesertim colligit Doct. 1. d. 46. ad 1. ex illo Pauli 2. ad Thim. Deus vult, omnes homines salvos fieri, quam Patres sententiam ita explicavit Deus voluntate antecedente omnibus rationalibus creaturet velut naturalia dona, leges et cetera, & adiutoria communia ad salutem omnium promerendam antecedentia, quibus possit quisque sufficienter bene vivere, & salvari. Deinde apud Catholicos saltem certum debet esse, Deum non posse absque iniuria creature, aliquem excludere à regno per modum penas ante prævisionem peccata, ut afferuerunt Calvinus, & Beza apud Bellar. lib. 2. de amissione gratia, si ita peccati cap. 12. dicentes creari impios ad gloriam divinæ justitiae in eorum suppliciis demonstrandam per dictum, quod omnem culpe prævisionem antecedit; & ratio est, quia talis voluntas efficaciter includet voluntationem peccati; hoc enim est simpliciter necessarium, ut ipsa pena inflatur, & in executione, quia pena culpm susponit. Tum quia pena, ut penitentia nequit; nisi supposita culpa, unde non est bonus similes, & per se amabiles, sed supposita occasione peccati patiens; quare inter Catholicos sola remaneat quæstio de exclusione à regno Cœlorum ab solute sumpta, an scilicet de facto sit constituta in Deo voluntatis efficaciam excludere aliquos à regno præsumta peccatum, licet etiam quidam Catholici adeo severo loquantur, ut ad Calvini sententiam accedere videantur, ut mox dicemus.

QUESTIO TERTIA.

De Reprobatione.

An detur causa Reprobationis meritoria ex parte reprobri.

Reprobatio, ut ex ipso nomine conatur, propriè significat refectionem aliquis ab aliquo bono, & quia quod modis sumitur unius in oppositum, totidem sumitur, & reliquum, cum reprobatio praedestinationi opponatur, sicut apud Theolog. praedestinationi sumitur dupliciter, & pro electione efficacia ad gloriam, & pro electione efficacia gratiam, sic pariter reprobatio sumitur, & pro rectione a gratia, & pro exclusione a gloria; & sicut apud eodem Theologos pro praedestinatione principiū intelligitur electio ad gloriam, ut potest quod est finis ipsius electionis ad gloriam, sic pariter per reprobationem intelligitur exclusio a gloria; unde quoque explicandum reprobationis formalitatem loqui debemus, sicut de ipsa praedestinatione, quod nempe per praedestinationem formaliter, & principaliiter in actu voluntatis consilii, & minus principaliiter, vel connotatiōne in actu intellectus, ut volunt Scotti, aut principalius in actu intellectus, & minus principaliiter in actu voluntatis, ut Thomistæ, vel si equaliter utrumque involuit, ut alii, ut de reprobatione censendum est; & hoc quantum ex parte actus, aliquo ex parte effectus reprobatio a praedestinatione differt, quod reprobatio non dicitur absolute in Deo voluntatis mediorum, sed tantum finis, cum enim haec sint peccata ipsa reprobri, nequit Deus velle ab solute media reprobationis, vel quia media, sicut absolute velle media electionis dixi, vel quia media, seu occasione, quia damnatio proprie non habet rationem finis, quemadmodum nec boni per se, unde nec propriè dantur media ad illam, quare potius versatur reprobatio circa peccatum reprobri, tanquam circa terminum, que permisit, & præviso vult Deus ob ejus perpetrationem supplicio eterno reprobri punire; ex quo aliud quoque distinguitur, ad praedestinationem pertinens; at reprobatio ad solum executionis ordinem spectat, quia potissimum ejus effectus est externa damnatio, que rationem finis non habet, nec illam ordinat Deus peccatum, inquit neque peccati per missum, ut postea confitabit, & hinc est, quod reprobatio rationem intentionis habere non potest, ut potest quae circa finem propriè versatur, sed solum rationem executive voluntatis habere potest, quia tam peccatum, quam ejus permissum, ad alios fines ordinat, quam ad reprobri damnationem.

Ut autem distincte procedamus in hac quæst: supponenda est

hic vulgaris distinctione duplicitis reprobationis, *positiva* scilicet que nempe praedestinatione, & electione efficaci ad gloriam dicitur, & *negativa*, que dicitur, & formaliter non importat, nisi puram parentem electionis ad gloriam, quæ aliqui vocant per missum, primam vero punitivam modi positiva preferunt, veretur haec quæst: licet etiam de negativa nonnulla dicimus, quia autem actus cuius potest sit illi, cuius parentis vocatur negativa reprobatio, declarabitur artic. 3. hujus quæst: ubi dicimus reprobationem negativam nihil aliud est, quam parentem divinæ electionis ad gloriam, seu singulis electionis electorum, quare sicut praedestinationum electio ad voluntatem pertinet, ita quoque negativa reprobatio in voluntate ponenda erit, cum privatio, & habitus circa idem proxime verterunt. Rursus ad clariorum quæst: intelligentiam advertendum est, posse esse questionem, vel de exclusione à regno coelesti ab solute loquendo, vel de exclusione ab eo per modum penas, & rursus potest illi quæst: vel de possibili, vel de facto, ut res modo se habent. Et quidem loquendo de possibili exploratum est, posse Deum, si velit ut summo iure, absolute excludere aliquem a gloria; tanquam illius regni Dominum ab omnibus, illiusque in puris naturalibus relinquere, ut Scotus docet 2. d. 3. in fine, potest enim non velle dat tale bonus, cum date, vel non dare illud fit in sua libertate; & potuisse non ordinare rationabilem creaturam ad finem supernaturalem eternam beatitudinis ab ipso eo, quod aliquam illi interrogat iniuriam; de facto tamen in Scriptura revelatum est, omnes esse ordinatos ad finem supernaturalem; & ideo inquit Doct. loc. cit. de factu nullo dari in puris naturalibus à Deo derelicium, sed unquamque ad finem supernaturalem aeternam beatitudinem perdere, si ex parte illius impedimentum non fuerit; idque praesertim colligit Doct. 1. d. 46. ad 1. ex illo Pauli 2. ad Thim. Deus vult, omnes homines salvos fieri, quam Patres sententiam ita explicavit Deus voluntate antecedente omnibus rationalibus creaturet velut naturalia dona, leges et cetera, & adiutoria communia ad salutem omnium promerendam antecedentia, quibus possit quisque sufficienter bene vivere, & salvari. Deinde apud Catholicos saltem certum debet esse, Deum non posse absque iniuria creature, aliquem excludere à regno per modum penas ante prævisionem peccata, ut afferuerunt Calvinus, & Beza apud Bellar. lib. 2. de amissione gratia, si ita peccati cap. 12. dicentes creari impios ad gloriam divinæ justitiae in eorum suppliciis demonstrandam per dictum, quod omnem culpe prævisionem antecedit; & ratio est, quia talis voluntas efficaciter includet voluntationem peccati; hoc enim est simpliciter necessarium, ut ipsa pena inflatur, & in executione, quia pena culpm susponit. Tum quia pena, ut penitentia nequit; nisi supposita culpa, unde non est bonus similes, & per se amabiles, sed supposita occasione peccati patiens; quare inter Catholicos sola remaneat quæstio de exclusione à regno Cœlorum ab solute sumpta, an scilicet de facto sit constituta in Deo voluntatis efficaciam excludere aliquos à regno præsumta peccatum, licet etiam quidam Catholici adeo severo loquentur, ut ad Calvini sententiam accedere videantur, ut mox dicemus.

ARTICULUS PRIMUS.

Discutitur, & resolvitur quæstio de Reprobatione positiva.

L

oquendo igitur de reprobatione positiva à gloria, est alius quorum Theologorum opinio, sive in Deo voluntatem efficaciam interpretari aliquos à gloria ante peccata prævisa, ita recentiores aliqui interpres Sanct. Thomæ, propteræ quod p. 1 quæst. 23. art. 5. ad 3. eodem modo loqui videtur de praedestinatione, & reprobatione dicens, Deum quæstam elegit, & quodammodo reprobat solum habendo rationem ad suam voluntatem; quodlibet benignè interpretari potest de reprobatione negativa, ipsius tamen intelligere voluit de reprobatione positiva, ita Salmatic. loc. cit. & Alvar. lib. 11. de auxil. disp. 110. ubi tamen subdit ad evitandum Calvini errorem, hanc positivam exclusionem non habere rationem penæ danni, nisi presupposita scientia culpa, etiam in prima conclus. voluntatem hanc efficaciter antecedenterem de pena expresse ponat; eadem opinio tribui solet Arimin. & Marfilio 1. d. 41. Driedoni lib. de concord. lib. arbitr. p. 1. cap. 3. & sic loquuntur nonnulli alii Thom. qui licet in explicatione opinionis ab errore cit. distiderent videantur nihilominus in re, & in fundamento covenienter, & ipsi quoque affectent ex hoc voluntate positiva aliquos excludingendi à gloria processisse voluntate permittingi lapsum in culpam, & ostensionem justitie punitivæ in reprobis sive æquæ principaliiter intentam, sicut fuit intenta ostensi-

Quæst. III. An detur causa reprobationis ex parte &c. Art. I.

307

sion divinae bonitatis per modum misericordie in electis; quam proinde opinionem inquit Daniel disp. 40. cap. 2. verbis, & non re à Calvinis sententia recedere, licet modeſtius in fine capituli loqueretur, & Suarez lib. 5. de reprob. cap. 3. n. 6. graves alias de eareſt ex alio. Autoribus censuras, ut quod sit horribilis, & piarum suriem offendiva ex Catherine lib. 1. de præd. à principio; quod faciat Deum atrocem, & ferum ex Horatio lib. 3. locutum Catholic. quod faciat crudelē ex Scoto nostro 1. d. 4x, quod divina justitia repugnat ex Vigilio in Institut. Theolog. cap. 20. & ipse tamen appellat improbatibilem, & alienam à fana doctrinā, de quibus censurū judicium fere noluntur, si quod. Autores citati eas censuras fecerunt contraria hanc sententia, ut alteratur à Calvinis, à quo hujus opinionis fautores plutinum distat prætentunt, quam prætentionem valde dubiam reddit, quod ait Pennottus lib. 7. cap. 3. n. 3. argumenta, quibus eam probant, prorsus eadem est cum illis, quibus Calvinus suum probavit errorē.

Fatetur tamen, Granadū difficulter præfatas censuras evadere posse, siquidem referente Arriaga disp. 39. n. 10. opinatus est illi tract. 6. disp. 4. Deum, & ut iam justitiam punitivam, & ut singularem erga praedestinatos affectum ostenderet, etiam voluntate consequente posse velle oppositum eius, quod voluntate antecedente. Contrā; ideo illud verum est, quia voluntates consequens non est voluntas primaria semper ac ex propria intentione, sed voluntas secundaria, & ex causa alterius, qui proinde ad mixtum habet involuntarium, ut ibi exemplificavimus de proprie tate meritis in mite, cogitum enim tunc mercatoris vi tempestatis, alioquin nullo modo ex se veller eas proire; itaque Deum, quantum est ex se, velle salvare omnes voluntate antecedente. Contrā; ideo illud verum est, quia voluntates consequens non est voluntas primaria semper ac ex propria intentione, sed voluntas secundaria, & ex causa alterius, qui proinde ad mixtum habet involuntarium, ut ibi exemplificavimus de proprie tate meritis in mite, cogitum enim tunc mercatoris vi tempestatis, alioquin nullo modo ex se veller eas proire; itaque Deum, quantum est ex se, velle salvare omnes voluntate antecedente, & velle posse aliquos efficaciter salvare eorum causa, nulla est repugnans; at Deum velle ex se omnes salvare, & ex se rursum velle eorum aliquos damnare omnino repugnat videatur nam hanc secundam voluntas indicat, primam esse omnino apparentem, & illuforiam, nam si sufficiat ingenua, feta, & realis non decerneret rursum ex se, & nulla ex ipso habita causa eos efficaciter damnare, & reprobare. Confut. nam voluntas illa dandi gloriam omnibus est voluntas quasi conditionata, ut dictum est loc. cit. 5. dandi gloriam illis, nisi per ipsos fierint; ergo dum per homines non stetit, in Deo semper illa voluntas perfeverat; sed per homines non stetit quod non salvaret, nisi propter peccatum; ergo antē istius præfinitionem non est in Deo, nec esse potest voluntas efficaciter aliquos reprobadū; & non rāta est hæc ratio, quia est potius inter omnes tūm etiam quia unius versatilis probat, neminem fatem de facto excludi à Deo à gloria per positivam reprobationem ante sua feccia prævia; sive talis exclusio sumatur per modum penas, fīv. non. Tum quia hæc distinctio de exclusione à gloria per modum penas, vel absolute sumpta, est mera evasio, quæ fatem de facto, ut mos loquitur in hac questione, nullum potest habere locum, quoniam cum illi Doctores, qui hanc excogitarunt distinctionem ad eam opinionem defendendam, & ab Hæreticorum errore separandam, facerunt, omnes homines eis de facto ordinatos in finem supernaturalem cum D. Thom. part. 1. q. 2. art. 3. & omnibus contulisse melius ad hunc finem consequendum opportuna, fateri quoque debent consequenter constituisse in omnibus debitum habendi, tum gratiam, quæ est medium, tum gloriam, quæ est finis, nam propter hoc debitum contrahimus originale peccatum, & punirum peccatum in inferno quia inest nobis debitum aſsequendi gloriam ergo illa dictio de exclusione à gloria absolutè sumpta, & per modum penas de facto locum non habet; quia omnis talis exclusio à gloria est nobis pena ob debitum, quod omnes tenemus habendi gratiam, & gloriam. Ex quo tandem concludo, magis consequetur Hæreticos in hac materia discutere, quā nosfr̄ Catholicos Adversarii siquidem illi ex illo principio se mel posse, quod Deus ex se aliquos ad penam efficaciter reprobant, etiam ceterum prævisa demerita ob finem primariam intentionem ostendunt in eorum suppliciis suam vindicativam justitiam, consequenter negant, Deum voluisse, omnes homines salvos facere etiam voluntate inefficaci, & omnes esse sufficienter ordinatos ad salutem, quia viderunt, hæc duo coherentes non posse; nostri vero Adversarii Catholicoli illud assertunt cum Hæreticis, sed hoc tanquam Catholici negant, cum tandem ex eo principio semel concessio necessaria sequatur alterius negationis, quare melius est, Doctorem Catholicum necesse, nec verbis cum Hæreticis convenire, neque in eo principio, quod ipse tenet, quodlibet alterius principio Catholicico, quod ipse tenet quā in uno concordare cum ipsis, & discordare in alio, quod ex illo primo necesse sequitur.

Dicit fortasse etia Granadus, ea opinionem in alio diverso

senile fuisse ab Hæreticis traditam, quatenus illi dicunt, Deum cogere, & impellere ad peccatum, & faciunt Deum peccati Auctōrem, cum blasphemiam ipsi abhorret, & execratur, sic enim responderet ipse Arriaga, ut Granadum videntur ab ea censura, velut sua societatis auctorem. At neque hoc suffragatur, quia

semel